

HAYVAN BESLEME İLKELERİ

2. Yoğun (Kesif) Yemler

Enerji Kaynağı Yemler

2.1. Tohum ve Dane Yemler

Buğdaygil Tohumları

(mısır, sorgum, buğday, tritikale, arpa, yulaf, çavdar vb.)

Baklagil Tohumları

(bakla, bezelye, börülce, fiğ, soya burçak v.b.)

Yağlı Tohumlar ve Meyveleri

(ayçiçeği, aspir, pamuk, susam, kolza, keten, haşhaş, kenevir v.b.)

Diğer Dane Tohum ve Meyveleri

(at kestanesi, meşe palamudu vb.)

2.2. Kök ve Yumru Yemler

❑ Kök Yemler

(şeker pancarı, hayvan pancarı, tapioka, havuç, şalgam)

❑ Yumru Yemler

(patates, tatlı patates, yer elması)

2.3. Değirmencilik Kalıntıları

❑ Un Sanayi Kalıntıları

(kepek, razmol, bonkalite, embriyo)

❑ Nişasta Sanayi Kalıntıları

(mısır kepeği, mısır glütenu, mısır özü embriyosu, patates posası vb)

2.4.Şeker Sanayi Kalıntıları

(melas, şeker pancarı posası)

2.5. Meyve İşleme Sanayi Kalıntıları

□ Meyve İşleme Kalıntıları
(elma posası, portakal posası vb.)

□ Fermantasyon Teknolojisi Kalıntıları
(Şlempe, malt posası, malt çili, bira mayası, şerbetçiotu posası, üzüm cibresi, şarap mayası, çeşitli meyve cipleri vb)

2.6. Bitkisel ve hayvansal yağlar

Protein Kaynağı Yemler

2.7. Bitkisel Kökenli Protein Kaynakları

□ Yağlı tohum küspeleri

(soya, ayçiçeği tohumu, pamuk tohumu, kanola, aspir küspeleri vb.)

2.8. Hayvansal Kökenli Protein Kaynakları

□ Süt ve Süt rnleri

(süt, süt tozu, peynir suyu, peynir suyu proteini vb.)

□ Mezbaha Kalıntıları

(et unu, et-kemik unu, tavuk unu, kan unu, tüy unu

2.9. Su Hayvanlarına İlişkin Ürünler

(Balık unu, balık sıkma suyu)

3. Mineral Yemler

☐ Kalsiyum Kaynakları

(kireç taşı, mermer tozu, deniz hayvanları kabukları vb.)

☐ Fosfor kaynakları

(dikalsiyum fosfat, monokalsiyum fosfat vb.)

4. Yem Katkı Maddeleri

□ **Mineral Ön Karışımlar**
(iz mineral karışımları)

□ **Vitamin Ön Karışımlar**
(yağda ve suda eriyen vitamin karışımları)

□ **Diğer Yem Katkı Maddeleri**
(Enzimler, antioksidanlar, antikoksidiyaller, salmonella önleyiciler, probiyotikler, prebiyotikler vb.)

Tohum ve Dane Yemler

Buğdaygil Tohumları

Mısır

- Buğdaygil daneleri içerisinde en yüksek enerjiye sahiptir.
- Kanatlı karma yemlerinde enerji ihtiyacını karşılamada ilk sırada değerlidir.
- Özellikle broyler (etlik piliç) karma yemlerinde % 65' e kadar kullanılabilir.
- Yumurta tavuklarında ise yağlanmaya ve linoleik asit miktarının yüksekliği aşırı iri yumurtaya neden olacağından daha düşük oranda (%30-40) kullanılmalıdır.

Mısır

- İçerdiği renk maddelerinde dolayı yumurta sarısını koyulaştırır ve deri renginin sarı olmasını sağlar.
- % 6-10 ham protein içerir.
- Kanatlı için 3300-3450 kcal/kg ME
- Ruminant için 3100 kcal/kg metabolik enerji içerir.
- Karoten dolayısıyla vitamin A bakımından zengin,
- B grubu vitaminlerince orta düzeydedir.
- Kalsiyum bakımından fakir, fosfor orta düzeydedir.
- Amino asitlerden lizin birinci sınırlayıcıdır.
- İç ve tereyağını yumuşatıcı etkisi nedeniyle süt ve besi karma yemlerinde optimum kullanım sınırlarına uyulmalıdır.

Sorgum

- **Renk maddesinin bulunmaması en büyük dezavantajıdır.**
- **Renk maddesi içeren yem hammaddeleri veya maddelerle birlikte kullanılmalıdır.**
- **%9-10 civarında ham protein içerir.**
- **Kanatlılar için 3300kcal/kg,**
- **Ruminantlar için 2800 kcal/kg metabolik enerji içerir.**

Buğday

- **%12 civarında ham protein içerir.**
- **Kanatlılar için 3000-3050 kcal/kg,**
- **Ruminantlar için 2900 kcal/kg metabolik enerji içerir.**
- **B grubu vitaminler ve E vitaminince zengindir.**
- **Etlik piliçlerde %20, yumurta tavuklarında % 30'a kadar kullanılabilir.**
- **Renk maddesinin düşüklüğü için önlem alınmalıdır.**
- **Süt karma yemlerinde %20-30,**
- **Besi karma yemlerinde %70' kadar kullanılabilir.**

Arpa

- **Kanatlılar için 2700-2800 kcal/kg,**
- **Ruminantlar için 2900 kcal/kg metabolik enerji içerir.**
- **Ham protein % 11 civarındadır.**
- **Selüloz bakımından yüksekliği (% 4 civarında) kanatlıda kullanımını sınırlar.**
- **Ekonomik olduğunda enzim katkısıyla kullanım oranı artar. By pass özelliğe sahip oluşu nedeniyle ruminantlar için değerlidir.**
- **Süt karma yemlerinde %50, besi karma yemlerinde %70'e kadar kullanılabilir.**
- **İç ve tereyağını sertleştirici etkiye sahiptir.**
- **İyi bir at yemidir.**

Yulaf

- Buğdaygil dane yemleri içerisinde en yüksek selüloz (%13), yağ (% 5-6) ve E vitaminine sahiptir.
- Fosforca zengindir.
- Renk maddesi içermez.
- Kanatlılar için 2600 kcal/kg,
- Ruminantlar için 2450 kcal/kg metabolik enerji içerir.
- Daha çok ruminant ve atlar için uygundur.

Çavdar

- En az tercih edilen buğdaygil dane yemidir.
- Çavdar mahmuzu nedeniyle lezzetsizdir.
- % 11-12 civarında ham protein içerir.
- Fosfor ve magnezyumca zengindir.
- Kanatlılar için 2600 kcal/kg,
- Ruminantlar için 2850 kcal/kg metabolik enerji içerir.
- Ruminantlar için (karma yemlerde %10-15) uygundur.